



**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ**

**Γενική Γραμματεία Εταιρικού Συμφώνου
Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΣΠΑ)
Γεν. Διεύθυνση Θεσμικής κι Επιχειρησιακής
Υποστήριξης ΕΣΠΑ
Ειδική Υπηρεσία Κρατικών Ενισχύσεων και
Χρηματοδοτικών Εργαλείων (ΕΥΚΕ-ΧΕ)**

ΕΥΚΕ-ΧΕ: 1472

Ταχ. Δ/ση: Νίκης 10, 3ος όροφος
10563 Αθήνα
Πληροφορίες: Αθανάσιος Παπαηλιού
Τηλέφωνο: 210 3742069
Email: a.papailiou@minfin.gr

**Προς: ΕΥΔ Προγράμματος
«Πελοπόννησος»
Α. Σούτσου 35
Τ.Κ. 22132, Τρίπολη**

Θέμα: Γνωμοδότηση για την ύπαρξη ή μη στοιχείων Κρατικών Ενισχύσεων σε πράξεις προς ένταξη στην πρόσκληση με τίτλο «Έργα προστασίας από τις κατολισθήσεις (Προγραμματισμός ΠΠ 2021-2027)»

Σχετ: Το με αρ. πρωτ. 339222/08-11-2024 έγγραφο της Υπηρεσίας σας (αρ. πρωτ. εισερχομένου ΥΠΕΘΟΟ 166928/ΕΥΚΕ-ΧΕ 1472/11-11-2024).

Σε συνέχεια του ως άνω σχετικού με το οποίο μας κοινοποιήθηκε, προς γνωμοδότηση αναφορικά με ενδεχόμενη ύπαρξη στοιχείων κρατικής ενίσχυσης, το σχέδιο πρόσκλησης με τίτλο «Έργα προστασίας από τις κατολισθήσεις (Προγραμματισμός ΠΠ 2021-2027)» στο οποίο ζητείται η άποψη της Υπηρεσίας αναφορικά στην υπαγωγή ή μη στο καθεστώς των Κρατικών Ενισχύσεων της εν λόγω δράσης και λαμβάνοντας υπόψη το θεσμικό πλαίσιο των Κρατικών Ενισχύσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, σημειώνονται τα εξής:

1. Σύμφωνα με το σχέδιο της πρόσκλησης θα αναληφθούν άμεσα μέτρα προστασίας για την αντιμετώπιση των φαινομένων διάβρωσης και των κατολισθήσεων.

Η παρούσα Πρόσκληση αφορά στην κατασκευή των απαραίτητων έργων προστασίας για τον μετριασμό του κατολισθητικού κινδύνου, λαμβάνοντας υπ' όψη, το Περιφερειακό Σχέδιο Προσαρμογής στην Κλιματική Αλλαγή, στο οποίο προτείνονται αντιδιαβρωτικά έργα με κάποια



**Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης**



από αυτά να αποτελούν και μέτρα κατά των κατολισθήσεων, στο οποίο αναφέρονται ιδιαίτερα αναλυτικά, οι αναγκαίες παρεμβάσεις.

Πολύ συνοπτικά και ενδεικτικά είναι οι εξής:

Μέτρο ΚΤ1: Άρση - εκβραχισμός ασταθών υλικών και επικρεμάμενων εδαφικών και βραχωδών μαζών από τα πρανή.

Περιγραφή μέτρου : Καθαρισμός της βάσης των πρανών από κατολισθημένα υλικά. Καθαρισμός επενδεδυμένων ή χωμάτινων τάφρων. Κατασκευή επενδεδυμένων τάφρων (ρείθρων) από σκυρόδεμα. Καθαρισμός και συντήρηση αναβαθμών και ξερολιθιών. Πλήρωση των διακλάσεων και των ασυνεχειών της βραχομάζας με κατάλληλο ένεμα. Τοποθέτηση εύκαμπτων μεταλλικών πλεγμάτων συγκράτησης καταπτώσεων. Κατασκευή τοιχίων αντιστήριξης από σκυρόδεμα ή λιθορριπή ή οπλισμένο σκυρόδεμα. Τοποθέτηση συρματοκιβωτίων ή ογκολίθων από την ευρύτερη περιοχή στη βάση των πρανών και πλήρωση του χώρου πίσω από τα σύρματοκιβώτια/ ογκολίθους με διαβαθμισμένο υλικό για την αποστράγγιση των όμβριων υδάτων και δημιουργία παταριού με κλίση προς το πρανές για τη συγκράτηση των κατολισθαινόντων τεμαχίων.

Μέτρο ΚΤ4: Μέτρα για τον μετριασμό έντασης διάβρωσης και απόσπασης και μεταφοράς υλικού.

Περιγραφή μέτρου: Συντήρηση των αναβαθμών όπου είναι δυνατόν, με προτεραιότητα στις περιοχές υψηλού κινδύνου διάβρωσης. Τοίχοι αντιστήριξης και τοιχία συγκράτησης φερτών στα ρείθρα, σε επιλεγμένες θέσεις. Σήμανση για κίνδυνο καταπτώσεων και κατολισθήσεων.

Οι εγκεκριμένες προτάσεις (ενταγμένες πράξεις / έργα) θα γνωστοποιηθούν στην Επιτελική Δομή του Υπουργείου Κλιματικής Κρίσης και Πολιτικής Προστασίας, με σκοπό να ενσωματωθούν στον συντονισμό του Υπουργείου για την αντιμετώπιση καταστροφών σε περιφερειακό επίπεδο.

Η συγχρηματοδοτούμενη δημόσια δαπάνη που διατίθεται για την ένταξη πράξεων με την παρούσα πρόσκληση ανέρχεται σε 5.000.000,00€.

Δυνητικοί δικαιούχοι είναι η Περιφέρεια Πελοποννήσου και Δήμοι της Περιφέρειας Πελοποννήσου.

2. Το άρθρο 107 παράγραφος 1 της Συνθήκης, ορίζει τις κρατικές ενισχύσεις ως «ενισχύσεις που χορηγούνται υπό οποιαδήποτε μορφή από τα κράτη ή με κρατικούς πόρους και που νοθεύουν ή απειλούν να νοθεύσουν τον ανταγωνισμό διά της ευνοϊκής μεταχειρίσεως ορισμένων επιχειρήσεων ή ορισμένων κλάδων παραγωγής [...], κατά το μέτρο που επηρεάζουν τις μεταξύ κρατών μελών συναλλαγές. Με βάση την Ανακοίνωση της Επιτροπής για την έννοια της Κρατικής Ενίσχυσης (2016/C 262/01) που εξειδικεύει το άρθρο 107 παράγραφος 1 της ΣΛΕΕ, οι κανόνες για τις κρατικές ενισχύσεις εφαρμόζονται μόνο όταν ο αποδέκτης της ενίσχυσης είναι «επιχείρηση». Ως «επιχείρηση» θεωρούνται όλες οι οντότητες που ασκούν οικονομική δραστηριότητα ανεξάρτητα από το νομικό καθεστώς που τις διέπει και τον τρόπο χρηματοδότησής



τους. Οικονομική δραστηριότητα αποτελεί κάθε δραστηριότητα που συνίσταται στην παροχή αγαθών και υπηρεσιών στην αγορά.

Όπως προκύπτει από τη νομολογία, το άρθρο 107 της ΣΛΕΕ δεν εφαρμόζεται στην περίπτωση το Δημόσιο ενεργεί ασκώντας «δημόσια εξουσία» ή όταν οι δημόσιες οντότητες ενεργούν «υπό την ιδιότητα τους ως δημόσιες αρχές». Μια οντότητα μπορεί να θεωρηθεί ότι ενεργεί ασκώντας δημόσια εξουσία σε περίπτωση που η εν λόγω δραστηριότητα συνιστά καθήκον που εμπίπτει στις ουσιώδεις λειτουργίες του κράτους ή συνδέεται με τις λειτουργίες αυτές λόγω της φύσεως, του αντικείμενου και των κανόνων στους οποίους υπόκειται. Σε γενικές γραμμές, εκτός εάν το κράτος μέλος έχει αποφασίσει να εισαγάγει μηχανισμούς της αγοράς, οι δραστηριότητες που εκ της φύσεως τους εμπίπτουν στα προνόμια δημόσιας αρχής και ασκούνται από το κράτος δεν συνιστούν οικονομικές δραστηριότητες.

Επιπρόσθετα σύμφωνα με τα σημεία 203 & 206 της προαναφερόμενης Ανακοίνωσης της Επιτροπής, η δημόσια χρηματοδότηση υποδομών που δεν προορίζονται να αποτελέσουν αντικείμενο εμπορικής εκμετάλλευσης εξαιρείται κατ' αρχήν από την εφαρμογή των κανόνων περί κρατικών ενισχύσεων. Αυτό αφορά, για παράδειγμα, τις υποδομές που προορίζονται για δραστηριότητες τις οποίες το κράτος εκτελεί κανονικά κατά την άσκηση της δημόσιας εξουσίας (για παράδειγμα ... υποδομές που σχετίζονται με ...προστασίας από πλημμύρες και διαχείρισης της υψηλής και χαμηλής στάθμης των υδάτων προς το γενικό συμφέρον, ...) ή που δεν χρησιμοποιούνται για την παροχή αγαθών και υπηρεσιών σε μια αγορά (για παράδειγμα, δρόμοι οι οποίοι είναι διαθέσιμοι για δωρεάν δημόσια χρήση). Οι δραστηριότητες αυτές δεν είναι οικονομικής φύσης και, κατά συνέπεια, δεν εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής των κανόνων για τις κρατικές ενισχύσεις, όπως και η δημόσια χρηματοδότηση των σχετικών υποδομών. Αν μια οντότητα συμμετέχει σε οικονομικές και μη οικονομικές δραστηριότητες, τα κράτη μέλη πρέπει να διασφαλίζουν ότι η δημόσια χρηματοδότηση που προβλέπεται για τις μη οικονομικές δραστηριότητες δεν μπορεί να χρησιμοποιηθεί για τη διεπίδότηση των οικονομικών δραστηριοτήτων. Αυτό μπορεί ιδίως να διασφαλιστεί μέσω του περιορισμού της δημόσιας χρηματοδότησης στο καθαρό κόστος (συμπεριλαμβανομένου του κόστους κεφαλαίου) των μη οικονομικών δραστηριοτήτων, το οποίο προσδιορίζεται βάσει ενός σαφούς διαχωρισμού λογαριασμών.

3. Τα έργα που περιγράφονται στο υπό εξέταση σχέδιο πρόσκλησης αφορούν σε έργα προστασίας για την αντιμετώπιση των φαινομένων διάβρωσης και των κατολισθήσεων σε περιοχές της Περιφέρειας Πελοποννήσου, έτσι ώστε να μετριαστεί ο κατολισθητικός κίνδυνος, λαμβάνοντας υπ' όψη, το Περιφερειακό Σχέδιο Προσαρμογής στην Κλιματική Αλλαγή.



Με βάση την Ανακοίνωση της Επιτροπής (2016/C262/01) σχετικά με την έννοια της κρατικής ενίσχυσης, οι παραπάνω δράσεις αποτελούν δραστηριότητες οι οποίες δύναται να θεωρηθεί ότι τις διενεργούν οι δημόσιες αρχές με στόχο την προστασία και την ασφάλεια των πολιτών, οι οποίες τελούν υπό την απόλυτη δικαιοδοσία του Δημοσίου, αφορούν σε υποδομές που δεν προορίζονται να αποτελέσουν αντικείμενο εμπορικής εκμετάλλευσης και δεν αφορούν σε κάποια οικονομική δραστηριότητα που παρέχει οικονομικά οφέλη ή πλεονέκτημα σε επιχειρήσεις ή ομάδες πολιτών.

Επομένως, όπως προκύπτει από τα παρασχεθέντα στοιχεία, δεν φαίνεται να έχει εφαρμογή το άρθρο 107, παράγραφος 1 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης και η χρηματοδότηση των εν θέματι πράξεων δύναται να υποστηριχθεί ότι δεν ενέχει στοιχεία κρατικής ενίσχυσης.

4. Θα πρέπει να διασφαλιστεί ότι δεν χορηγείται κάποιο οικονομικό πλεονέκτημα στον δικαιούχο. Για τον λόγο αυτό η σχετική χρηματοδότηση πρέπει να καλύπτει μόνο το απολύτως αναγκαίο κόστος των έργων μετριασμού του κατολισθητικού κινδύνου. Δεν πρέπει να αποδίδεται κανενός είδους πλεονέκτημα στους δικαιούχους καθ' οιονδήποτε τρόπο και να μην παρακρατείται οποιοδήποτε ποσό, π.χ. για διαχειριστικά κόστη ή οποιοδήποτε άλλο κόστος, επίσης δεν πρέπει να συνεπάγεται οποιαδήποτε απομείωση του εγγενούς κόστους λειτουργίας των δικαιούχων που έχουν υπό κανονικές συνθήκες, χωρίς την ανάληψη του εν λόγω έργου (σημείο 68 της Ανακοίνωσης της Επιτροπής σχετικά με την έννοια της κρατικής ενίσχυσης όπως αναφέρεται στο άρθρο 107 παράγραφος 1 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (2016/C 262/01)).

Επίσης συνιστάται η τήρηση χωριστού λογαριασμού, ώστε να αποκλείεται κάθε ενδεχόμενη χρήση του ποσού που δίδεται στους δικαιούχους για την κάλυψη άλλων δαπανών, πλην αυτών που αφορούν ειδικά τη συγκεκριμένη δράση (παρ. 212 της Ανακοίνωσης της Επιτροπής σχετικά με την έννοια της κρατικής ενίσχυσης όπως αναφέρεται στο άρθρο 107 παράγραφος 1 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (2016/C 262/01) προκειμένου να αποκλειστεί η σταυροειδής επιδότηση.

5. Στο κεφάλαιο 3 «Επιλεξιμότητα» του σχεδίου της κάθε πρόσκλησης πρέπει να προστεθεί:

- Στο τέλος της παραγράφου 3.4 «με την επιφύλαξη της τήρησης των κανόνων του ανταγωνισμού και των κρατικών ενισχύσεων».

Η πρώτη παράγραφος του σημείου 3.5 πρέπει να τροποποιηθεί/συμπληρωθεί ως εξής: «Έργα που δεν ενέχουν στοιχεία κρατικής ενίσχυσης θα εξεταστούν ...για διεπιδότηση ή για έμμεση επιδότηση τυχόν άλλων οικονομικών δραστηριοτήτων που ασκεί ο κύριος του έργου. Η διεπιδότηση μπορεί



να αποκλειστεί εφόσον διασφαλισθεί ότι η υποδομή ή/και ο εξοπλισμός δεν χρησιμοποιείται για την άσκηση οποιασδήποτε τυχόν άλλης οικονομικής δραστηριότητας (η δημόσια χρηματοδότηση δεν στηρίζει άλλες δραστηριότητες) ή –αν ασκείται οποιαδήποτε άλλη οικονομική δραστηριότητα– με την τήρηση ξεχωριστών λογαριασμών και τον κατάλληλο επιμερισμό των δαπανών και των εσόδων».

6. Υπενθυμίζεται ότι:

- Σύμφωνα με τα οριζόμενα στην με 99801/ΕΥΚΕ-ΧΕ 1162/27.10.2023 εγκύκλιο της ΕΥΚΕ-ΧΕ με θέμα «Οδηγίες προς φορείς που εμπλέκονται στη διαχείριση συγχρηματοδοτούμενων δράσεων κατά την προγραμματική περίοδο 2021-2027 αναφορικά με ζητήματα κρατικών ενισχύσεων», μετά την υποβολή των μεμονωμένων προτάσεων στην πρόσκληση υποβολής προτάσεων, κάθε πρόταση πρέπει να εξετάζεται διακριτά αναφορικά με την ύπαρξη κρατικής ενίσχυσης και την τήρηση των κανόνων του ανταγωνισμού.
- Για την αξιολόγηση της πλήρωσης του κριτηρίου συμβατότητας της εκάστοτε πράξης με τους κανόνες του ανταγωνισμού και των κρατικών ενισχύσεων, είναι αναγκαίο να συμπληρώνονται οι λίστες ελέγχου περί ύπαρξης κρατικής ενίσχυσης που έχουν κοινοποιηθεί με την με Α.Π. 115150/ΕΥΚΕ4023/2.11.2016 επιστολή του ΓΓΔΕ & ΕΣΠΑ, αντίγραφα των οποίων πρέπει να τηρούνται στο φάκελο της πράξης.

Ωστόσο, εφόσον οι πράξεις που θα υποβληθούν δεν αποτελούν κρατική ενίσχυση δεδομένου ότι η οικεία ΕΥΔ κρίνει ότι εντάσσονται στα αναφερόμενα ανωτέρω, δεν απαιτείται η αποστολή των προτάσεων στην Υπηρεσία.

Η παρούσα γνωμοδότηση παρέχεται στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων της ΕΥΚΕ-ΧΕ και περιορίζεται στην παροχή απόψεων σχετικά με τη συμμόρφωση του υπό κρίση μέτρου ενίσχυσης με τους κανόνες Ανταγωνισμού και Κρατικών Ενισχύσεων της ΕΕ. Επισημαίνεται ότι δεν εμπίπτει στις αρμοδιότητες της ΕΥΚΕ η αξιολόγηση οποιαδήποτε άλλης πτυχής του μέτρου ενίσχυσης, περιλαμβανομένων θεμάτων που άπτονται του δικαίου περί δημοσίων συμβάσεων.

Οι απόψεις της ΕΥΚΕ βασίζονται αποκλειστικά στις πληροφορίες που παρείχε εγγράφως η οικεία Διαχειριστική Αρχή. Εάν οι παρασχεθείσες πληροφορίες αποδειχθούν ελλιπείς ή εσφαλμένες, ή το μέτρο ενίσχυσης δεν υλοποιηθεί σύμφωνα με τις παρεχόμενες πληροφορίες, η ΕΥΚΕ διατηρεί το δικαίωμα να επανεξετάσει τις απόψεις της σε σχέση με αυτές που εκφράζονται στο παρόν έγγραφο.



Παραμένουμε στην διάθεσή σας για κάθε αναγκαία διευκρίνιση.

Ο Προϊστάμενος της ΕΥΚΕ-ΧΕ

Ευάγγελος Στουραΐτης

Εσωτερική Διανομή (Ηλεκτρονικά):

- Γραφείο Αναπληρωτή Υπουργού Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών
- Γραφείο Γενικής Γραμματείας Εταιρικού Συμφώνου Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΣΠΑ)
- Γραφείο Γενικής Διεύθυνσης Θεσμικής και Επιχειρησιακής Υποστήριξης
- ΕΥΚΕ - ΧΕ



Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

